

Asia

Komission kokoonpano; Euroopan parlamenttiin siirtyvien komission jäsenten korvaaminen uusilla jäsenillä komission jäljellä olevaksi toimikaudeksi

Kokous

Coreper II

U/E/UTP-tunnus

E 24/2019 vp

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Virolainen Andrus Ansip ja romanialainen Corina Cretu erosivat tehtävistään Euroopan komission jäseninä ja ottivat 2.7.2019 vastaan paikat Euroopan parlamentissa.

Komission puheenjohtaja Juncker esitti 2.7.2019 ehdotuksen, jonka mukaan kyseiset komissaaripaikat jätetään täyttämättä, koska komission toimikausi päättyy 31.10.2019. Paikkojen täyttämättä jättäminen on mahdollista neuvoston yksimielisellä päätöksellä. Ehdotus ei saanut jäsenvaltioilta kannatusta.

Viro esitti 8.7.2019 Ansipin seuraajaksi Kadri Simsonia ja Romania 9.7.2019 Cretun seuraajaksi Ioan Mircea Pascua. Komission puheenjohtaja Juncker antoi 12.7.2019 suostumuksensa nimityksille, mutta ei osoittanut ehdokkaille omia vastuualueita.

Neuvosto päätti 10.7.2019 kirjallisessa menettelyssä Euroopan parlamentin kuulemisen käynnistämisestä.

Nimittämisaikataulu on pitkittynyt neuvostosta riippumattomista syistä. Koska uuden komission on määrä aloittaa toimikautensa 1.11.2019, Viro ja Romania ovat ilmoittaneet vetävänsä Simsonin ja Pascuan ehdokkuudet pois. Ehdokkaiden toimikausi jäisi käytännössä olemattoman lyhyeksi.

Neuvostossa valmistellaan päätöstä, jonka mukaan kyseisiä komission jäsenen tehtäviä ei täytetä nykyisen komission jäljellä olevaksi toimikaudeksi.

Suomen kanta

Suomi on ilmaissut tukensa Kadri Simsonin (Viro) ja Ioan Mircea Pascun (Romania) nimittämiseksi komission jäseniksi nykyisen komission jäljellä olevaksi toimikaudeksi. Suomi on myös pitänyt tärkeänä, että nimittämismenettelyt saatettaisiin päätökseen mahdollisimman nopeasti.

Nimittämismenettelyjen pitkittyttyä ja ottaen huomioon, että Suomi toimii puheenjohtajana puolueettoman välittäjän roolissa, Suomi voi hyväksyä neuvoston

päätöksen, jonka mukaan Viron ja Romanian komissaarien paikkoja ei täytetä. Kyseessä on poikkeuksellinen tilanne, joka selittyy sillä, etteivät ehdokkaat käytännössä ehtisi aloittaa tehtävissään nykyisen komission toimikauden aikana. Suomi katsoo, ettei päätös muodosta ennakkotapausta sen suhteen, ettei komissiossa olisi jatkossakin yhtä jäsentä jäsenvaltiota kohden.

Pääasiallinen sisältö

Euroopan komission jäsenistä viisi valittiin 23.–26.5.2019 järjestetyissä Euroopan parlamentin vaaleissa parlamenttiin viisivuotiskaudelle 2019–2024. Komission ensimmäisenä varapuheenjohtajana toimiva Alankomaiden komissaari Timmermans, Bulgarian komissaari Gabriel ja Latvian komissaari Dombrovskis eivät ottaneet parlamenttipaikkoja vastaan. Komission varapuheenjohtajana toiminut Viron komissaari Ansip ja Romanian komissaari Cretu ottivat parlamenttipaikat vastaan ja erosivat komissaarin tehtävistä.

Viron hallitus esitti Ansipin seuraajaksi ja myös 1.11.2019 toimikautensa aloittavan uuden komission jäseneksi Kadri Simsonia. Simson on entinen talous- ja infrastruktuuriministeri. Romanian hallitus esitti Cretun seuraajaksi Ioan Mircea Pascua. Hän on toiminut Euroopan parlamentin jäsenenä vuodesta 2007 alkaen ja on myös entinen puolustusministeri.

Nykyisen komission toimikausi päättyy 31.10.2019. Neuvosto nimittää eronneen komission jäsenen jäljellä olevaksi toimikaudeksi uuden jäsenen, jolla on sama kansalaisuus. Komission jäsenet valitaan heidän yleisen pätevyytensä ja Euroopan asiaan sitoutumisensa perusteella henkilöistä, joiden riippumattomuus on kiistaton.

Neuvosto voi päättää komission puheenjohtajan ehdotuksesta yksimielisesti, ettei eronneen jäsenen tilalle nimitetä uutta jäsentä etenkin, jos jäsenen jäljellä oleva toimikausi on lyhyt. Juncker ehdotti 2.7.2019, etteivät Viro ja Romania nimittäisi ns. ”pätkäkomissaaria” komission jäljellä olevaksi toimikaudeksi. Neuvosto totesi yksimielisyyden puuttumisen 8.7.2019 ns. A-kohtana.

Asia on uudelleen ajankohtainen nimittämismenettelyn pitkittyttyä siten, etteivät ”pätkäkomissaarit” ehtisi käytännössä toimia tehtävissään ennen kuin uusi komissio aloittaa toimikautensa.

Ks. nimittämismenettelystä lähemmin valtioneuvoston E-selvitys E 24/2019 vp.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

SEU 17 artiklassa määrätään komission kokoonpanosta ja toimikaudesta sekä komission jäsenten kelpoisuusehdoista.

SEUT 246 artiklassa määrätään uuden komission jäsenen nimittämisestä eronneen jäsenen tilalle. Neuvosto tekee päätöksensä ns. vahvistetulla määräenemmistöllä (72 %:n jäsenvaltiokynnyksen tavanomaisen 55%:n jäsenvaltiokynnyksen sijaan).

SEUT 246 artiklan 3 kohdan mukaan neuvosto voi päättää komission puheenjohtajan ehdotuksesta yksimielisesti, ettei eronneen jäsenen tilalle nimitetä uutta jäsentä etenkin, jos jäsenen jäljellä oleva toimikausi on lyhyt.

EU:n perussopimusten mukaan komission jäsenten määrä on 2/3 jäsenvaltioiden lukumäärästä, jollei Eurooppa-neuvosto yksimielisesti toisin päättä. Eurooppa-neuvosto päätti toukokuussa 2013, että komissiossa on 1.11.2014 alkaenkin yksi jäsen kustakin jäsenvaltiosta (2013/272/EU). Eurooppa-neuvoston tuli tarkastella kokoonpanoa koskevaa päätöstä uudelleen ennen tulevan komission nimittämistä. Eurooppa-neuvosto päätti 20.6.2019 pitää päätöksen toistaiseksi ennallaan (EUCO 20/2019).

Käsittely Euroopan parlamentissa

Komission jäsen ehdokkaiden kuulemista koskevan päätöksen tekee Euroopan parlamentin puhemiehestä ja poliittisten ryhmien puheenjohtajista muodostuva puheenjohtajakokous (COP).

Koska Juncker ei osoittanut ehdokkaille omia vastuualueita, tarkoituksena oli, että valiokuntien sijaan valiokuntien puheenjohtajien kokous (CCC) kuulisi heitä. Kuulemiset oli alun perin aikataulutettu heinäkuulle 2019. Ne kuitenkin lykkääntyivät, koska kaikkia valiokuntien puheenjohtajia ei ollut ehditty valita. Viron ja Romanian vedettyä ehdokkaansa pois kuulemiset peruttiin. Parlamentin edustajat ovat eri yhteyksissä antaneet ymmärtää, ettei parlamentti puolla ajatusta ”pätäkominissaareista”.

Kansallinen valmistelu

EU-ministerivaliokunnan kirjallinen menettely 10.–11.10.2019.

Eduskuntakäsittely

Ks. vuoden 2014 institutionaalisen siirtymävaiheen osalta E 83/2014 vp sekä uuden komission nimittämisen osalta E 31/2019 vp.

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

Komission jäsenten nimittäminen on EU:n toimielinten toimintaan liittyvä asia. Sillä ei ole välittömiä kansallisia budjettivaikutuksia.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Komission puheenjohtaja päättää komission sisäisestä organisaatiosta ja voi jakaa vastuualueet uudelleen komission toimikauden aikana (SEU 17(6) artikla ja SEUT 248 artikla). Puheenjohtaja Juncker on osoittanut varapuheenjohtaja Ansipin tehtävät (digitaaliset sisämarkkinat) väliaikaisesti varapuheenjohtaja Maros Šefčovičille (Slovakia) sekä komissaari Cretun tehtävät (aluepolitiikka) väliaikaisesti komissaari Johannes Hahnille (Itävalta). Juncker on ilmoittanut, ettei hän osoita Simsonilla ja Pasculle omia vastuualueita.

Asiakirjat

11038/2019 INST 202 (Ioan Mircea Pascun nimittäminen komission jäseneksi)
11039/2019 INST 203 (Kadri Simsonin nimittäminen komission jäseneksi)

Komission puheenjohtajan 2.7.2019 esittämän päätösehdotuksen osalta ks. COM(2019)325 final ja neuvoston asiakirja 10712/1/19 REV1. Ehdotusta on muokattu siten, että se kuvastaa olosuhteiden muuttumista heinäkuun 2019 jälkeen (asiakirja 12555/19).

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Heidi Kaila/VNEUS, heidi.kaila@vnk.fi, 0295160313.

Heli Siivola/VNEUS, heli.siivola@vnk.fi, 0295160476.

EUTORI-tunnus**Liitteet****Viite**

Asiasanat Hoitaa	Euroopan komissio, Euroopan parlamentti, toimielinten väliset suhteet
Tiedoksi	EUE, LVM, MMM, OKM, OM, SM, STM, TEM, TK, UM, VM, VNK, YM
